

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.gov.fi

Asia Lausunto luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (SKM2035)

Viitteet Dno VN/26649/2022

Lausunto

Metsästrategian laadintaan vaikuttavista megatrendeistä ovat yksityismetsänomistajien kannalta keskeisimpiä ilmastonmuutos ja metsien terveyteen ja elinvoimaisuutta laskeva biodiversiteetin väheneminen sekä geopolitiikka yhdessä energiantuotannon murroksen kanssa. Metsien kasvun vähentyessä tulee ainespuun jalostusarvon nousta, jotta metsäsektorin asema hyvinvoinnin ylläpitävänä säilyy. Lausunnossa päähuomio kiinnitetään näihin tärkeimmän alkutuottajan, yksityismetsänomistajan, kannalta keskeisiin seikkoihin. Lausunnon rakenteessa on käytetty lausuntopalvelut.fi:n jaottelua. Kolme keskeisintä asiaa, joita tulee painottaa strategian viimeistelyssä paremmin kansallisomaisuutemme arvon ja hyötyjen kasvattamiseksi, ovat

- metsien kasvu on kääntynyt laskuun, siksi
- ainespuun jalostusarvo on saatava nousuun lisäämällä
- tutkimusta ja koulutusta ja toteuttamalla siemenviljelysten perustamisohjelma

1. Johdanto

Strategian visio, kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille, on selkeä ja siitä johdetut päämäärät kuten metsien elinvoimaisuuden, monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn vahvistaminen on oikein valittu. Laaja ja helpoksi tehty osallistuminen strategian valmisteluun on pantu tyydytyksellä merkille ja sitä kautta on voitu jo vahvasti vaikuttaa laadittavan strategian sisältöön. Seuraavassa kiinnitetään huomiota niihin kohtiin, joita tulee vielä tarkentaa, jotta myös yksityismetsänomistajat tunnistavat strategian omakseen.

Johdannon luvussa 1.1. todetaan seuraavasti: Metsät ovat säilyneet Suomessa elinvoimaisina ja laajoilta metsätuhoilta on toistaiseksi vältytty.

Virke antaa väärän kuvan metsiemme nykytilasta. Etelä-Suomen kuusikoita on jo pidempään vaivannut maannousema eivätkä kirjanpainajatuhotkaan ole enää uusi ilmiö. Ilmastonmuutoksesta, erityisesti kesien kuivuudesta johtuen tuhot ovat jo merkittävän laajoja. Kun ne kohdistuvat Suomen paraiten kasvaviin metsiin niiden parhaassa kasvuiässä, ne leikkaavat merkittävästi metsien kasvua koko valtakunnan tasolla. Strategialuonnoksen liiallinen optimismi on vaikuttanut koko ohjelman painotuksiin.

2. Toimintaympäristön muutos

Luvussa 2.1.3. on ympäristöön liittyvät muutostekijät tuotu esiin hyvin. Sen toteaminen, että ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia voidaan ehkäistä, mutta se vaatii nopeita toimenpiteitä hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtymiseksi, ei kuitenkaan näy riittävän selkeästi esitetyissä toimenpiteissä.

Luvussa 2.2.4. jää metsäteollisuuden jalostusarvon nostaminen vähälle huomiolle ja pääpaino on bulkkituotannon jatkamisella. Koska metsien kasvu taantuu ja raaka-aineen saatavuus vähenee, painotuksen tulee olla toisin päin: jalostusarvon noston tulee olla ensisijaista.

Luvussa 2.2.6. todetaan, että mittavien metsien hyönteis- ja myrskytuhojen esiintymisten todennäköisyys kasvaa, joten varautuminen ja riskien hallinta korostuu. Tämä on keskeisin metsien kasvuun ohjelman voimassaoloaikana vaikuttava tekijä ja se ansaitsee tulla otetuksi paremmin huomioon esitetyissä toimenpiteissä ja jo strategian johdantoluvussa.

Luvussa 2.2.7. todetaan, että puuntuotanto on omistajalle tärkein metsien tuottama hyöty. Metsänomistajatutkimuksiin perustuen lause on virheellinen. Sen tulee kuulua: "Puun myynti on omistajalle tärkein metsien tuottama taloudellinen hyöty." Tuotanto ilman tuottoa ei ole hyöty eivätkä metsien omistajilleen tuottamat muut hyödyt ole yhteismitallisia puuntuotannon kanssa.

3. Tahtotila, kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Luvussa 3.2.3. oleva virke "Käännetään talouskäytössä olevien metsien monimuotoisuuskehitys elpymisuralle." on paikallaan. Sillä kumotaan vallinnut käsitys, että metsissä kaikki on hyvin ja kerrotaan, että metsien monimuotoisuuskehitys on ollut ja on negatiivinen. Tällainen tuore argumentointi on tärkeä strategian uskottavuuden kannalta.

Luvussa 3.2.4. todetaan tiedolla johtamisen tavoitteesta, että viestintä ja vuorovaikutus lisäävät metsien käytön, metsäympäristön ja metsäkulttuurin ymmärrystä yhteiskunnassa ja erityisesti nuorten keskuudessa. Toimenpiteenä tämä edellyttää, että metsäalan opetukseen ja alalla toimivien jatko- ja ylläpitokoulutukseen integroidaan nykyistä enemmän luonnonhoidon ja metsäkulttuurin osaamista. Näin lisätään alan veto- ja pitovoimaa.

4. Toimeenpano

Luvussa 4.2.1. todetaan, että ilmastonmuutoksen aiheuttaman lämpötilan kohoamisen ja sään ääri-ilmiöiden ennustetaan lisäävän metsätuho-riskiä tulevaisuudessa. Tämä on totta jo tänään. Etelä-Suomen kuusikymppiset kuusikot ovat laajalti tyvilahoisia ja viime vuosien kuivuudet ja lämpö ovat tuoneet kaarnakuoriaistuhot todeksi jo vuosia sitten. Yhä useampi harvennushakkuu johtaa tuhojen vuoksi pikaiseen uudistamiseen. On aihetta korjata strategia vastaamaan todellisuutta tältä osin.

Luvun ensimmäinen kappale: "Metsien kasvu -kärkihankkeessa lisätään metsien hiilensidontaa ja puuntuotosta kannattavasti, kestävästi ja vastuullisesti. Hiilinielun ylläpitäminen ja kasvattaminen sekä nielu- ja päästötavoitteisiin pyrkiminen kuuluu tähän kärkihankkeeseen" tulee kirjoittaa uudelleen, koska hiilinielun ylläpito ja kasvattaminen ei näillä näkymin onnistu.

Metsien kasvua edistävät toimenpiteet -taulukoon on otettu kattavasti olennaiset tehtävät. Kohta "Toteutetaan metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelma" on metsänomistajille erityisen tärkeä. Jalostetusta rauduskoivun siemenestä on huutava pula tulevina vuosina, kun kuoriais- ja tyvilahotuhometsiä joudutaan uudistamaan suuria pinta-aloja, eikä kuuselle uudistaminen ole niillä ilman kuoriais- ja lahoresistenttejä alkuperiä mahdollista. Ohjelmassa todetaan, että Maa- ja metsätalousministeriön on harkittava koivun siemenviljelysten perustamisen tuen korottamista. Koivun siementuotantoa on vaikea saada kannattavaksi johtuen korkeista perustamiskustannuksista, intensiivisen hoidon tarpeesta, koivun siemenen vähäisestä menekistä ja siemenen hintatasosta. KMS:n tulee nostaa jalostusohjelman toteutus korkealle. Kyse on kansallisomaisuuden hoidosta ja siihen on löydyttävä riittävä kansallinen rahoitus.

Luku 4.2.2. Elonkirjoa talousmetsissä edistävät toimenpiteet.

Osiosta puuttuu suojelualueverkoston optimaalisen kasvattamisen tukeminen. Meillä on runsaasti tutkimustietoa siitä, miten suojelualueverkostoa Etelä-Suomessa on optimaalista kehittää ja siitä, että nykyinen, tilkkutäkkimäisesti kohdistuva rahoitus tuhlaa varoja. Asia on aika nostaa strategiassa vahvasti esille, koska optimoidulla suojelulla saadaan suuremmat hyödyt pienemmin kustannuksin.

P K M O
Pääkaupunkiseudun
Metsänomistajat ry

Luvussa 4.2.3., Metsäalan uudistamista edistävistä toimenpiteistä seuraavat ovat metsänomistajan kannalta keskeisiä ja ne on esitetty hyvin:

- Tuotetaan työkaluja metsänomistajille ja toimijoille tietopohjaiseen päätöksentekoon
- Jatketaan metsänhoidon suositusten sisällöllistä ja toiminnallista kehittämistä
- Kehitetään Metsään.fi-palvelun asiointiominaisuuksia ja tietopohjaa
- Otetaan käyttöön metsäkoneenkuljettajakoulutuksen valtakunnalliset soveltuvuuskokeet
- Tuetaan korkean arvonlisän tuotteiden kehitystyötä
- Vahvistetaan monitavoitteista metsäntutkimusta

Lopuksi

Strategian laajapohjainen valmistelu näyttää johtavan hyvään lopputulokseen. Samaa toivomme sen toimeenpanolta.

Helsingissä 8.11.2022

Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry.

Vesa Putula
puheenjohtaja

Olavi Lyly
hallituksen päätöksellä 8.11.2022